

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

Universitätsbibliothek Paderborn

**Dispositio Et Perioche Historiae Evangelicae Per IIII.
Euangelistas contextæ, necnon Actuum apostoloru[m],
Epistolaru[m] quoq[ue] Pauli XIII. & Canonicaru[m] VII.**

Bullinger, Heinrich

Tigvri, 1553

VD16 B 9605

Liber IIII.

urn:nbn:de:hbz:466:1-35634

EVANGELIUM

ueritatis uia in haeresum ambages ac praecipitia abripiantur. Tandem uero concludens diuiniſſimū hunc sermonem, postremo loco aperte docet, nullam speciem externam ad pietatem perficiendā ulli prodesse homini, ergo ad pietatem & uitam consequendam non satis esse autē dire & intelligere uerbum dei, aut magnificis etiā uocibus iactare, nisi & sanctissimis fidei uirtutumq; operibus exprimamus: id quod ficta narratione seu parabola pereleganti expolit, & ob oculos omnium statuit, inhortans quemlibet nostrum ad uerum uerae peitatis studiū, quod permanentē et suauissimū habet fructū uitae.

Est autem hoc argumentū & illa complexio totius orationis quam in monte habuit ad omnem populū saluator noster Christus dominus. De ea S. Augustinus, Apparet, ait, istum sermonē omnibus praecipis, quibus Christiana uita informatur esse perfectum.

LIBER III.

Christi beneficia seu miracula.

RECITAVIT Matthaeus tribus praecedentibus capitibus Sermonem Christi integrum, quo nobis gustum praebet, ac ueluti compendium contexeret uniuersae doctrinae Christi, consequentibus duobus capitibus uirtutem & potentiam Christi maximam, congestis beneficijs miraculosis quampluribus illustrat, & illustratam

Illustratā omnibus proponit diligenter considerandam,
 ut inde totus mundus colligat Iesum Christum uiui &
 omnipotentis dei, uiuum, uerum ac omnipotentem filiū
 esse: nec omnipotentem modo, sed etiam benignissimum,
 qui uenerit conuertendis, sanandis saluandisq; pecca-
 toribus. Hoc inquam diuinissimis & prorsus stupendis Cap. 8.
 miraculis à Christo designatis euidentissime demonstrat,
 quorum hæc summa est, Initio mundat leprosum suppli-
 cem. Deinde Centurionis cuiusdam puerū iam iam agen-
 tem animam, & quasi exanimem restituit uitæ ac sani-
 tati integræ. Hinc socrum S. Petri febricitantem sanat:
 omnes deniq; omniū infirmitates curat. Præterea ipsum
 mare elementū barbarissimū & seuis tumultuans pro-
 cellis, increpitans, quouis oleo tranquillius reddit. Mox
 par demoniacorum, quod omnibus repagulis atq; cate-
 nis disruptis, uiatoribus præmodum erat molestum, nec
 cuiusquam arte aut robore domari poterat, tacita uir-
 tute attrahit, è miseris integram legionem eijcit, & pri-
 stinæ restituit incolumitati. Post hæc paralyticum in le- Cap. 9.
 cto, non hominem, sed hominis uerius cadauer misera-
 bile, decumbentem, morbo grauissimo ita liberauit, ut
 protinus ipse suis insistens pedibus, ambularet expe-
 dite, qui hætenus ab alijs fuerat portatus, ac ipse de-
 nique lectum ualidus gereret in humeris, à quo huc-
 usque æger fuerat sustentatus. Inde uero uocatur ad

E V A N G E L I V M

penitentiam Leui Matthæus, simulq; magna spes aperitur omnibus peccatoribus ad Christū sese conuertentibus. His ita peractis, curatur incurabilis ille morbus foeminae profluuio sanguinis calamitosissime laborantis. Reuocatur item ad uitam quæ excesserat Iairi filia. Et uisum recipiunt duo cæci, liberaturq; à demonio muto longe miserrimus quidā homo. Neq; uero hæc paucula modo designauit miracula, sed per omnes ciuitates ac uicos transiens, ac Euangelium regni annuncians, sanabat omnes morbos & omnes languores in populo.

Scopus miraculorum Christi.

His inquam omnibus declaratur nobis ab apostolo Matthæo, et ceu firmissimis & irrefutabilibus argumentis ac testimonijs confirmatur, quod Christus sit uerus ueri dei filius, uniuersorū dominus, elementorū inquam omnium, morborū & affectionum, omnium peccatorū, diaboli, ac mortis deniq; & quod ideo uenerit in hunc mundum, ut omnium rerum nos dominos ac filios dei constituat, si uidelicet ipsum uera fide recipiamus. Itaq; studet Matthæus nō tam uirtutē Christi & quod benignus & munificus sit largitor omnium bonorū ex actis describere, quā illorum quoq; fidem moresq; omnes depingere qui receperunt Christi beneficia. In his enim ceu uiuis exemplis discimus qualis esse debeat fides nostra, & quomodo nos geramus ut beneficiorum dei facti participes, id est, quomodo efficiamur filij dei, domini

mini rerum, quibus non noceat uel peccatum uel mors, uel ipse deniq; satanas, si uellicet illorum exempla imitati, eadem cum ipsis praestiterimus. Miscet his interim quaedam in 8. cap. de Vocatione ad fidem Euangelij, & in 9. cap. de Ieiunio & alijs quibusdam rebus, quae & ipse faciunt ad explicationem uirtutis fidei, & dominicae potentiae ac benignitatis.

Est autem maxime euidens & popolare genus doctrinae, historia siue exemplis, id est factis magis quam dictis docere: unde priores tres Euangelistae in illis tractandis multo frequentiores sunt quam in his exponendis. Et sane Christus operans longe uiuacior nobis esse uidetur quam docens. Quanquam enim doctrina eius energiam quoq; habuit diuinam, excellunt tamen quodammodo ipsa facta, istud quod docetur exercentia comprobantiaq;. Nemo ergo priores Euangelistas praeter Ioannem contemnat, quod hic in sermonibus Christi consignandis uideatur fuisse & crebrior & diligentior. Habent enim etiam illi suam maiestatem: sed & spiritus sanctus omnium animos & calamos in hoc direxit, ut ex quatuor authoribus authenticis haberemus certissimam et indubitata de omnibus Christi dictis et factis historia.

Liquet etiam ex his quae haecenus tractata sunt, Mattheum per initia usum esse ordine naturali, mox artificiali quoq;, & hoc ipso ordine nunc maxime progredi,

Facta & sermones Christi.

Ordo artificialis.

utpote ad docendum appositissimo. Videtur enim non tam spectasse, ut id quod à domino dictum ac factum erat, bona fide recitaret, quam ut quodq; suo loco ac ordine collocaret, ipsoq; ordine suo commode commode doceret, & animos auditorum commoueret maxime, imò Christum & fidem in Christum infingeret altissime.

LIBER V.

HACTENVS recensuit Matthæus compendium quoddam uniuersæ doctrinæ Christi domini, quibus suos cultores abunde de uera pietate instruxit: adiecit huic maxima quæque eiusdem miracula, opera inquam diuina & stupenda, quibus ille sese declarauit dominum esse uniuersorum, potentem ac benignum, qui uera fide sibi adherentes dominos quoq; efficiat peccati, mortis, satanæ, deniq; rerum omnium. Ad hoc negotium delegerat sibi testes, quos hucusq; omnibus suis tam dictis quam factis adhibuit & spectatores & auditores, nimirum ut hi salutis communis negotium nunc quidem animis conceptum reconditumq; aliquando in totum orbem efferent. Et hi quidem uidebantur iam satis instructi in rudimentis & primordijs fidei ac doctrinæ Christianæ, proinde oportuit eos porro exerceri in his, atq; parari interim ad maiora: ablegantur itaq; ab ipso domino

Instruantur
& mittuntur
apostoli.

missi